

BASME ȘI POVEȘTI ROMÂNEȘTI

ILUSTRATII
DE
DIANA TIVU

Povestea pepenelui uriaș

Poveste populară

Un țăran se dusese la moară să macine grâu și porumb. El era însoțit de un băiat al său, ca de vreo paisprezece ani. Găsind moara prinsă¹, se așeză cu fiul său lângă foc, așteptând să-i vie și lui rândul. Așa se făcu noapte. Morarul frământă o azimă² și o puse sub spuză.

— Până să se coacă azima — zise morarul — să spuie fiecare câte o minciună care să fie crezută. Acela care va fi crezut va fi și cel dintâi care va mânca din azimă.

Toți țăranii spuseră câte o minciună, dar niciuna nu fu crezută. Morarul, uitându-se la băiatul țăranului, îi ceru să spuie și el o minciună.

Tatăl băiatului, temându-se ca acesta să nu spuie ceva rău de acasă, zise:

— Ia lăsați-l pe băiat în pace, că nu știe el astfel de secături³!

1. *prinsă* — ocupată.

2. *azimă* — (inv.) turtă de aluat nedospit.

3. *secături* — (pop.) lucruri lipsite de valoare, fleacuri.

— Ba știi,
răspunse bă-
iatul. Ce, eu nu
sunt și eu om ca
dumneavoastră?

— Atunci spune
și tu o minciună, zise morarul.

Băiatul începu astfel:

— Știți ce mi s-a întâmplat mai alaltăieri
când eram singur acasă? Jucându-mă
eu pe bățatură¹, am tras cu praș-
tia și am lovit vaca cea bălța-
tă. Mama, care tocmai ve-
nea din sat, m-a văzut și
mi-a dat vreo două
palme. Eu, izbuc-
nind în plâns, ieșii
pe poartă afară și
mă dusei pe ma-
lul gârlei, la mar-
ginea satului. Stând
pe mal, văzui o sămânță de
pepene cum plutea pe apă. Mă
plecai, o luai și o înfipsei cu de-
getul în pământul de pe mal.

1. *bățatură* — ogradă, curte (la casele țărănești).

Mă mai plimbai eu puțin în sus și în jos pe malul apei, ca să-mi treacă necazul, dar, când eram să plec, văzui că sămânța de pepene încolțise și din ea crescuse un vrej așa de mare, încât trecuse pe malul celălalt. Dincolo văzui un pepene grozav de mare. Mă dezbrăcai și trecui prin apă către el. Mă uitai împrejurul lui și văzui că e copt bine. Dar, vrând să-l încerc și neavând cu ce, mă dusei în târg și-mi cumpărai un briceag. După ce cumpărai briceagul, venii iar la pepene și, șezând lângă dânsul, începui să-i fac dop, ca și cum ar fi fost al meu; căci eu semănasem în pământ sămânța din care crescuse pepenele. Dar... ciudată întâmplare! Briceagul căzu înăuntru.

Atunci intrai în pepene după el. Caută briceagul în sus, caută în jos, nu e nicăieri. Tot căutând, mă întâlnii c-un herghelegiu¹ care mă întrebă după ce umblu. Eu îi răspunsei că îmi caut briceagul.

— Ei! Eu îmi caut de trei zile herghelia, pe care am pierdut-o pe aici, și nu am prăpădit așa rău miezul pepenelui!

Apoi luându-mă de mână, îmi dete și el două palme și mă scoase din pepene. Ieșind afară, plecai peste câmp necăjit, gândindu-mă că, dacă sămânța fusese a mea, și pepenele era al meu, așa că nu mă putea da afară un străin.

1. *herghelegiu* — îngrijitor al unei herghelii, adică al unei crescătorii de cai.

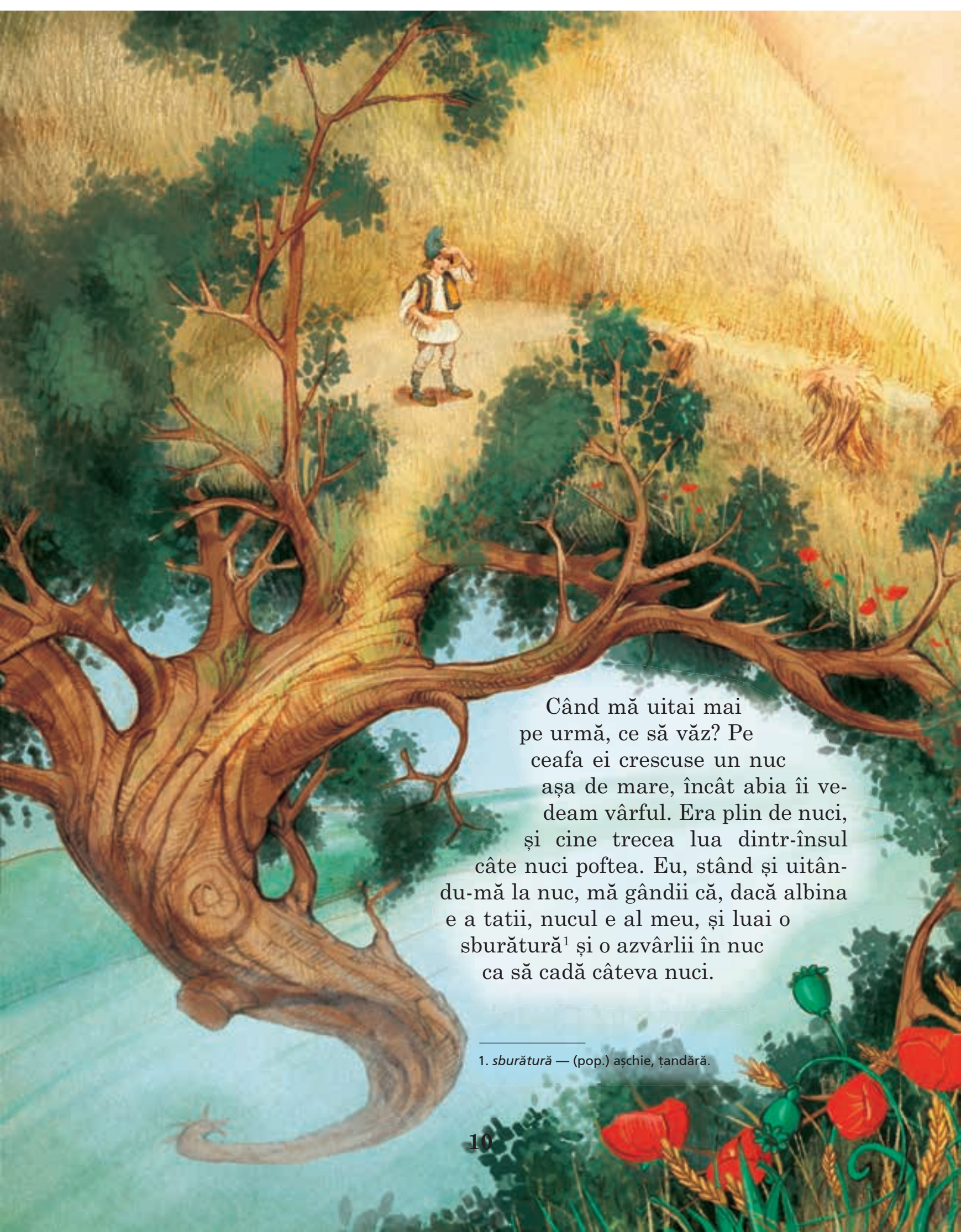

The illustration features a large watermelon on the left side, with its green rind and red flesh containing several dark seeds. To the right, a wooden plow with metal wheels and a wooden handle is shown. A thin, golden vine-like line connects the plow to a bee at the bottom. The bee is depicted with detailed wings and a fuzzy body, wearing a small wooden harness. The background is a soft, light blue gradient.

Privind
peste câmpii, văzui
niște țărani care
arau. Uităndu-mă bine,
văzui albina tatii
înjugată ca un
bivol la plug. Mă
dusei și luai albina. Mă
uitai bine la ea și o vă-
zui stricată la ceafă
din cauza jugului.
Mergând mai-nainte
nițel, găsii o nucă
mare. O spărsei în
două și, după ce sco-
seii miezul, oblojii¹ al-
bina la ceafă.

1. a obloji — (inv.) a trata o rană.

Când mă uitai mai pe urmă, ce să văz? Pe ceafa ei crescuse un nuc așa de mare, încât abia îi vedeam vârful. Era plin de nuci, și cine trecea lua dintr-însul câte nuci poftea. Eu, stând și uitându-mă la nuc, mă gândii că, dacă albina e a tatii, nucul e al meu, și luai o sburătură¹ și o azvârlii în nuc ca să cadă câteva nuci.

---

1. *sburătură* — (pop.) așchie, țandără.

Dar sburătura nu se mai întoarce, ci se făcu deasupra nucului o poiană de nu i se vedeau marginile. Stătui și mă gândii: albina e a tatii, nuca e a mea, prin urmare și moșia¹ e tot a mea. Mă urcai, dar, sus. Acolo, ce să văd? O mulțime de oameni care secerau. Cum mă văzură, îndată mă și rugară să îi ajut. Eu le cerui dijma², ca de pe pământul meu. Ei mă duseră să mi-o dea.

1. *moșie* — proprietate agricolă foarte mare.

2. *dijmă* — a zecea parte din recolta adunată de pe o moșie, care i se cuvenea proprietarului moșiei.

Umblând pe câmpie, văzui un iepure cu o oală legată de coadă, care fugea așa de repede, încât într-o clipă culcase tot grâul la pământ și lăsase pe oameni fără niciun bob. Atunci mă apuca și eu și dijmuii doar grâul care apucase să fie strâns. Apoi luându-mi dijma, mă dusei acasă și, luând pe tata, venii cu el aici la moară.

Morarul fu mulțumit și-i dete lui azima ca s-o frângă și să-și ia partea. Apoi, venindu-le rândul, măcinară și se întoarseră acasă.

Cuprins

Povestea pepenelui uriaș (<i>poveste populară</i>) / 5
Copilul cel isteț (<i>de Petre Ispirescu</i>) / 13
George cel viteaz (<i>de Petre Ispirescu</i>) / 23
Iedul cu trei capre (<i>de Octav Pancu-Iași</i>) / 51
Ivan Turbincă (<i>de Ion Creangă</i>) / 63
Jupân Rănică Vulpoiul (<i>de Alexandru Odobescu</i>) / 103
Neghiniță (<i>de Barbu Delavrancea</i>) / 129
Omul de piatră (<i>poveste populară</i>) / 155
Povestea ceasului cu inimă (<i>de Vladimir Colin</i>) / 171
Povestea cu Broasca-Țestoasă (<i>de Mircea Sântimbreanu</i>) / 181
Păcală și vaca (<i>poveste populară</i>) / 191
Păcală vinde vaca unui copac (<i>poveste populară</i>) / 195
Păcală scapă pe Tândală de la spânzurătoare (<i>poveste populară</i>) / 201
Pielea năzdrăvană (<i>poveste populară</i>) / 205
Viteazul cu mâna de aur (<i>de G. Dem. Teodorescu</i>) / 211
<i>Mic dicționar de personaje</i> / 235
<i>Despre autorii poveștilor</i> / 238

